

Міжнародний день рідної мови

Ведуча I: Вітаємо всіх присутніх на нашому святі! Зустрічаємо Вас радо з любов'ю і миром! Сьогодні ми зібралися в цьому залі з нагоди святкування Міжнародного дня рідної мови, яке відзначають 21 лютого, починаючи з 2002 року. Про «Підтримку мовного та культурного різноманіття та багатомовності» було оголошено на 30 сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО. Оскільки з 6000 розмовних мов світу близько половині загрожує зникнення, то організація прагне підтримувати мову як ознаку культурної приналежності особи. ЮНЕСКО вважає, що вивчення іноземних мов та багатомовність є ключами до взаєморозуміння та взаємоповаги.

Ведуча II: «Україна – золота, чарівна сторона. Земля рясно вквітчана врожайми, закосичена лісами й ріками і має чудових людей, що народилися в Україні й живуть тут. Скільки ніжних, ласкавих слів придумали люди, щоб висловити гарячу любов до краю, де народилися. Чим більше проходить часу, тим яскравішою ми її уявляємо. Пізнати все нам допомагають книги і самобутня творчість нашого народу, пісні та колядки, думи, хай же сьогодні свято відкриє перед вами розум, мудрість, творчість нашого народу.»

Звучить мелодія

1-й учень

Земля моя, найкраща і єдина!
Я спів твій серденьком своїм ловлю!
Моя найкраща в світі Україна,
Я щиро й віддано тебе люблю!

2-й учень

Мій край чудовий – Україна!
Тут народились ти і я.
Тут над ставком верба й калина,
Чарівна пісня солов'я.

3-й учень

Все найдорожче в цілім світі,
Бо тут почався наш політ.
Цвітуть волошки сині в житі,
Звідсіль ведуть дороги в світ.

4-й учень

Усе найкраще і єдине,
І радощі усі, й жалі...
Мій рідний краю, Україно
Найкраще місце на землі!

5-й учень

Всіх нас єднає рідна мова,
Всіх, хто живе у цім краю.
Вона прекрасна, світанкова,
Я в ній свою наснагу п'ю.

6-й учень

Бо наша рідна мова-мати,
Снагу і силу нам дає.

Нам стежку в світ дано топтати,
Поки в нас рідна мова є!

7-й учень

І як гуртом, не поодинокі,
Почнемо в світ її нести,
То й доти будемо – українці
Поміж народів сміло йти!

8-й учень

А знехтуємо рідне слово –
Земля цього нам не простить,
То ж сядь над світом, рідна мово!
Тобі в віках судилось жить!

1-й учень

Цвіти і смійся, рідне слово!
У серці щирому звучи!
Моя чарівна, рідна мово,
Лети над світом не мовчи!

Звучить мелодія.

Ведучий І. Доброго дня вам, шановні друзі! Вітаємо вас на святі рідної мови! Віримо, що у цій залі зібралися щирі українці, котрим не байдужа доля рідного слова.

Ведучий ІІ. Спробуємо переконати своїх ровесників, що мова – це безцінний дар, який треба шанувати, як батька і матір, родину і батьківщину.

Ведучий І. Ми – українці. Живемо у вільній незалежній державі – Україні. Розмовляємо рідною державною мовою. А мова в нас красива і багата, мелодійна і щира, як і душа нашого народу.

Ведучий ІІ. Земля українська стародавня, така ж давня і українська мова. Учені довели, що вік нашої мови – 7 тисяч років. З покоління в покоління, в часи розквіту та падіння передавали нам предки цей скарб. Народ плекав рідну мову у піснях, легендах, переказах і передавав від роду до роду, щоб не загинула.

Ведучий І. Для нас рідна мова – це не тільки дорога спадщина, яка об'єднує в собі народну мудрість, вироблену десятками й сотнями поколінь. Це наша гордість, бо все, що створено нею, увійшло в скарбницю загальнонародської культури.

Ведучий ІІ. Весь світ віддає шану великим володарям українського слова – Т. Шевченкові та Франкові, Лесі Українці та Коцюбинському, Нечуєві-Левицькому та Сковороді, Котляревському та багатьом іншим майстрам слова, що довели милозвучність та багатство мови, щоб передати прийдешнім поколінням цей дорогоцінний скарб, гідну покоління спадщину, котру треба примножувати та оберігати.

Ведучий ІІ. Недаремно стільки літ чужинці старалися заборонити нашу мову, нав'язували свою культуру і свою владу.

Ведучий І. Так. Факти вражаючі. 270 років поспіль намагалися знищити українську мову, а разом з нею і український народ, прагнули, аби він був покірним рабом без мови, без усної народної творчості. Я пропоную пригадати той тернистий шлях боротьби української мови за незалежність.

Звучить українська мелодія

* 1720 р. – указ Петра І про заборону книгодрукування українською мовою.

- * 1769 р. – видано розпорядження російської церкви про вилучення в населення України українських букварів та книг.
- * 1775 р. – зруйновано Запорозьку Січ та закрито українські школи при полкових козацьких канцеляріях.
- * 1862 р. – закрито українські недільні школи.
- * 1863 р. – указ російського міністра Валуєва про заборону видання книжок українською мовою.
- * 1876 р. – указ російського царя Олександра II про заборону друкування нот українських пісень.
- * 1884 р. – закрито всі українські театри.
- * 1908 р. – вся культурна й освітня діяльність в Україні визнана царським урядом Росії шкідливою.
- * 1914 р. – російський цар Микола II ліквідує українську пресу.
- * 1938 р. – сталінський уряд видає постанову про обов'язкове вивчення російської мови, чим підтинає коріння мові українській.
- * 1983 р. – видано постанову про так зване посилене вивчення російської мови у школах і поділ класів в українських школах на дві групи – російські та українські, що призвело до нехтування рідною мовою.

У 1989 р. видано постанову, яка закріплювала в Україні російську мову як офіційну загальнодержавну мову.

У 1991 р. прийнята державна програма реалізації української мови та мов національних меншин до 2000 року.

Ведучий П. Друзі, а чи звернули ви увагу на те, що вся Україна мала ще до 2000 року добре засвоїти і навчитись рідної мови, а ми й по сьогодні досконало не володіємо нею.

Ведучий І. Де ж шукати причини? Жодних заборон немає. Вчи мову, спілкуйся на здоров'я, адже українська мова неповторна, калинова, солов'їна, лірична та ніжна.

Звучить пісня «Українська мова»

Ведучий І. Ми можемо багато говорити про мову та її красу, але думаю, що переконливіше будуть звучати поезії. Пропонуємо вашій увазі поетичні перлини про мову.

Кривонос Юля.

Яка ж багата рідна мова!

Ти містиш просто безліч знань!

Тож мову вчи і прислухайся

До того, як вона звучить.

І розмовляти так старайся,

Щоб всім її хотілось вчить!

Вона ж у нас така багата,

Така чарівна, як весна!

І нею можна все сказати.

І найрідніша нам вона!

А мову знаючи, здобути

Увесь чарівний світ у ній!

Вона барвиста і чудова,

І кривдити її не смій!

Вона про все тобі розкаже,

Чарівних слів тебе навчить,
Усе розкриє і покаже,
Як правильно у світі жить.

Осташко Лілія

2. Моя найкраща в світі мова!
Тож в цьому світі гомінкому
І рідна, й мила над усе,
Я рідну мову пронесу,
Чарівну, ніжну, світанкову,
Як скарб великий і безцінний.
Бо ж поки є вона у нас

Святодух Анжеліка

4. Не говори: в нас мова солов'їна,
Бо мова вище, ніж пташиний спів.
В її скарбниці – доля України,
Глибинна таємниця правіків.
Вона нуртує джерелом криничним,
Із попелища феніксом встає,
Для нації вона гарант на вічність,
Тому її так люто ворог б'є.
Все заберуть, а залишилось слово.
Знов до життя повернемося ми,
Лише тому, що не пропала мова,
То й ми ще наче люди між людьми.
Без мови – не створити нам держави,
Доріг тернистих не перебрести!
Хай вороги жорстокі і лукаві –
Стіною стань і мову захисти!
Річ не про те, що мова солов'їна,
Бо мова глибше, ніж пташиний спів.
В її скарбниці – доля України,
Космічна нерозгаданість віків.

Ведучий І. Вперше українську народну мову було піднесено до рівня літературної наприкінці XVIII століття з виходом у 1798 році першого видання «Енеїди» Івана Котляревського, який вважається зачинателем нової української літературної мови.

Осташко Лілія:

Так Котляревський у щасливий час
Вкраїнським словом розпочав співати,
І спів той виглядав на жарт не раз,
Та був у нім завдаток сил багатий.
І огник, ним засвічений, не згас,

Ведучий І : Т. Г. Шевченко своїм величезним талантом розкрив невичерпні багатства народної мови, осягнув її, і як ніхто, розкрив чудову, чарівну музику українського слова:

Вовк Аліна:

Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос –

Більш нічого.

А серце б'ється – ожива,

Як їх почує!...

Ведучий П. Сила слова безмежна. Особливо, коли воно живе, іскристе, емоційно виражене. Коли воно сліпуче, «як проміння яснее» а могутнє, «як хвилі буйні». Коли слова – палкі блискавиці. Тоді воно здатне робити чудо і хвилювати найтонші струни людського серця. Століттями мова народу була тією повноводною річкою, яку ми називаємо поезією.

Кривонос Юля:

Говоріть, як колись вас навчала матуся,

Говоріть, як навчав у дитинстві татусь,

Легко так, вільно так, щоб слова були в русі,

Не тримайте слова, віддавайте комусь.

Щиро так, м'яко так, починайте казати,

Як воліла б відкритись ваша душа.

Може хочеться їй у словах політати

Привітати когось, а чи дати відкоша.

Танигіна Ксенія :

Що значить для людини рідна мова?

Це квітка з надр священної землі,

Це найніжніша пісня колискова,

Яку так люблять діточки малі.

Як можна не любити свою мову?!

Не кане із роками в небуття

Те найдорожче в світі перше слово,

З яким пройдеш ти крізь усе життя.

І як одна в людини Батьківщина,

Де родове зернятко проросло,

Так рідна мова лиш одна – єдина,

Хоч скільки б мов у світі не було.

Ведучий П. – Захоплююча і дивовижна наша мова. І щасливі ми, що живемо на такій чудовій землі – Україні.

Ведучий І. – Поза межами України українська мова в усній формі звучить майже в усіх країнах на території бувшого Радянського Союзу. Її можна почути і в латинській Америці, і в Австралії, США, по-суті, у будь-якому куточку нашої планети.

Васько Яна

Людське безсмертне з роду і народу.

Увись росте корінням родоводу.

І тільки той, у кого серце чуле,

Хто знає, береже минуле,

Хто вміє шанувати сучасне,

Лиш той майбутнє вивершить прекрасне!

Ведучий І. – Про популярність, престиж української мови свідчать такі факти:

Ведучий П. – Вона була державною мовою у Великому Литовському князівстві,

Ведучий І. – Вона була спільною мовою для українців та білорусів,

Ведучий П. – Активною мовою Молдавського князівства,

Ведучий I. – Дипломати при дворі польських королів користувались коли не латиною, то українською.

Ведучий II. – Цією мовою бахчисарайські хани листувались з турецькими султанами.

Ведучий I. – Хтось із мудрих сказав:

«Людина, байдужа до рідної мови, схожа на дикуна».

Не грайся словом!

Є святі слова,

Що матері з доріг вертають сина.

Спіши до неї, доки ще жива,

Допоки розум і допоки сила.

Знайди ж слова – вічне і земне.

За часом час на світ перестилає.

Минуле все. Лиш слово не мине,

І та любов, що смертю смерть долає!

Ведучий I. На жаль, усе більше стали відлучати дітей від рідної культури, рідної мови, і це боляче відгукувалося згодом у тих, хто мав світлу душу і вдячну пам'ять до землі своїх батьків.

Осташко Лілія

(В. Шовкошитний «Я – українець»).

Я – українець до седьмых колен.

Прапрадед мой шелками шит на Сечи.

И ни чужбина, ни турецкий плен

Его козацкой не лишили речи.

Мне этот клад передавал отец,

И мама с молоком передавала.

И пил я нежность их родных сердец,

И их любовь стихом во мне звучала.

Но закружило. На моей щеке

Густой щетиной прорастали годы.

И стих на украинском языке

Я не пою, и не в угоду моде.

Я растерял, как воду из горсти,

Тот клад, что сохранил в неволе прадед, –

Не знаю языка, сказать по правде...

Простите, сыновья, и дочь, прости.

Прости мене, прапрадіде-козаче,

Прости мене, мій споконвічний краю,

За те, що на російській мові плачу

Об тім, що мови рідної не знаю...

Українська мова – це мова численного народу. Наша мова має свою лексику, свої барви, свої відтінки, що передають почуття і відтворюють бурхливе життя і розвиток народу.

Мово моя, непокірна і мила,

Ти все живеш і дзвениш.

Скільки рубали у тебе крила,

Думали не полетиш!

Скільки тебе заставляли мовчати,
Скільки палала в вогні!
Мово моя, ти народом почата,
Ти у народі живеш і в мені.
Рідна моя, непокірна і мила,
Наче гірське джерело,
Звідки у тебе береться сила,
Щоб побороти зло?

Ведучий **П.** Нині українська мова утверджується не лише як державний атрибут, а повертається в річище плекання рідної культури. (читає вірш О. Забужко «Клятва»):

Кривonos Юлія

Мова кожного народу
неповторна і – своя;
в ній гримлять громи в негоду,
в тиші – трелі солов'я.
На своїй природній мові
і потоки гомонять;
зелен-клени у діброві
по-кленовому шумлять.
Солов'їну, барвінкову,
колосисту – на віки –
українську рідну мову
в дар мені дали батьки.
Берегти її, плекати
буду всюди й повсякчас, –
бо ж єдина – так, як мати, –
мова в кожного із нас!

Ведучий **П.** Ось і підходить до кінця наше свято Міжнародний день рідної мови. Ми живемо на чудовій, багатій, мальовничій землі – на нашій славній Україні. Тут жили наші прадіди, діди, тут живуть наші батьки, тут корінець роду українського, що сягає сивої давнини. І негоже, просто соромно бути поганими нащадками у таких великих і славних батьків.

Звучить пісня «**Мова єднання**» співають всі

Ведучий **І.** Людині визначено Богом місце народження, країна, небо; вона не може нічого того поміняти, як не може поміняти саму себе. А якщо щось із того призначеного їй, поміняє, то не на краще, бо чуже ніколи не буває кращим. І куди б ти не пішов – твоя Батьківщина, земля твоя, твоя мова, твій народ завжди будуть з тобою.

(Звучить пісня про Україну) «Перлина – Україна» у виконанні Коваленко Вікторії

Джерело доступу:

<http://nvk99.dnepredu.com/ru/article/stsenarii-svyata-mizhnarodnii-den-ridnoyi-movi.html>